

TACTIEK VAN BUITENSLUITEN KLEINE BOEREN IS DRINGEND TOE AAN HERZIENING

BOEREN IN HET NAUW DOOR VRIJHANDELSVERDRAG

In de jaren na WOII is de basis gelegd voor het hedendaagse Europese landbouwbeleid. In de eerste decennia na de oorlog leek bijna alles geoorloofd voor een hoge landbouwproductie. Milieuvervuiling was geen onderwerp en voor 'kleine boertjes' was bij de toenmalige minister van landbouw Sicco Mansholt, geen plaats. Anno 2015 is wereldwijd nog steeds 80 procent van de landbouwbedrijven kleinschalig. TEKST BERTUS BUIZER

Mansholt, die na zijn ministerschap lange tijd Europees commissaris voor de landbouw was, vond dat je met 'kleine boertjes' een enorme overproductie kreeg. Kleine boeren voelden zich buitengesloten, want die konden door de kunstmatig lage landbouwprijzen niet voldoende inkomen genereren. Wereldwijd hebben kleine boeren echter nog steeds sterk de overhand. Minstens 80 procent van de landbouwbedrijven is heel kleinschalig, dat wil zeggen minder dan twee hectare groot. Als de aarde over 30-40 jaar 9 miljard mensen telt, zullen voor de voedselvoorziening mogelijk alle kleine boeren hard nodig zijn, net als de grotere. Ook zullen de bodem en bodemecologie de eerstkomende jaren weer zoveel mogelijk moeten worden hersteld.

Door klimaatverandering en verkeerde landbouwtechnieken is volgens de Verenigde Naties wereldwijd naar schatting 25% van het landbouwareaal sterk en 36% licht tot middelmatig gedegradeerd. Hierdoor zijn de totale landbouwopbrengsten wereldwijd 5% lager. Een veel gestelde vraag is 'kan biologische landbouw de toenemende wereldbevolking voeden?' Mijn antwoord is: ja, en meer dan dat. Uit recent

wetenschappelijk onderzoek blijkt dat de opbrengsten per hectare 9% tot 19% lager zijn dan bij niet-biologisch. Daar tegenover staat dat men van biologisch voedsel 20% - 40% minder hoeft te eten voor dezelfde hoeveelheid belangrijke voedingsstoffen en antioxidanten als bij niet-biologische voeding. Biologische landbouw staat ook dichter bij de kleine boer, is daardoor minder afhankelijk van dure externe inputkosten, verbetert biodiversiteit, restaureert de bodem en het ecosysteem en zorgt dat kinderen en grote mensen veel minder residuen van pesticiden binnenkrijgen.

Wereldwijd groeit het biologische areaal gestaag in ruim 170 landen. De consumptievraag neemt wereldwijd al jaren achtereenvolgens toe, de afgelopen 3 jaar met 6% per jaar. Biologische landbouw krijgt ook in de politiek steeds meer draagvlak en ondersteuning. Dit bleek op de laatste BioFach in Neurenberg uit de speeches van onder anderen Europees landbouwcommissaris Phil Hogan ("Organic is one of our star performers") en staatssecretaris Sharon Dijksma ("Trots op het innovatieve karakter van de biologische sector").

Er wacht echter een nieuw dilemma voor kleine boeren en biologische boeren. Dat is duidelijk geworden in de huidige onderhandelingen tussen de EU en de VS over een mogelijk onderling vrijhandelsverdrag, het zogenaamde TTIP (Transatlantic-Trade-and-Investment-Partnership). De VS wil onder meer dat de multolerantie van sporen van niet toegelaten GMO-gewassen in (grondstoffen voor) diervoeders wordt verhoogd. Hierbij geldt nu al een drempelwaarde van 0,1%. In de wandelgangen wordt zelfs al een tolerantie van 5 procent genoemd. Daarmee, en ook via verspreiding van zaden en pollen die genetisch vervuild zijn, zou deze sector door GMO-vervuiling wel eens onmogelijk kunnen gaan worden en raken ook de vele kleine biologische boeren, die Europa telt, buitengesloten. De overheid zou dit vrijhandelsverdrag daarom alleen al moeten afwijzen. ■

Dit opiniestuk is geschreven op basis van de lezing die Bertus Buizer op 12 februari 2015 op uitnodiging van studentengenootschap Kairos heeft gehouden voor studenten van de Universiteit van Amsterdam en de Vrije Universiteit. Zie www.sustainablefoodsupply.org/biologische-landbouw-heeft-de-beste-papieren